

Voorstel werkplan Economie en Ecologie in balans 2013

1. Inleiding

Deze notitie bevat het werkplan 2013 en is gebaseerd op de gedachtewisseling tijdens het bestuurlijk overleg van 13 december 2012 en 11 maart 2013, op de uitkomsten van de 7^e en 8^e concentratiedagen en het overleg met het bestuurlijk kernteam E&E van 13 februari 2013.

2. Inhoudelijke activiteiten 2013

Uitvoering van alle afspraken van de intentieovereenkomst is in 2013 niet mogelijk. Er is focus nodig. We onderscheiden daarom E&E activiteiten die nog niet georganiseerd zijn en activiteiten die primair door andere projecten/organisaties worden gedaan.

Activiteiten die primair door andere projecten/organisaties worden gedaan zijn op hoofdlijnen:

- herstelmaatregelen en duurzame oplossingsrichting langere termijn estuarium: stuurgroep IMP. De E&E partners zijn en worden hierbij betrokken op twee manieren:
 - via de klankbordgroep functie die het bestuurlijk platform E&E heeft voor de stuurgroep IMP
 - via het maatregelenplan ecologische verbetering Eems-estuarium die door het Programma Rijke Waddenzee wordt opgesteld. In dit werkplan is dat kerntaak 1.
- emissiereductiedoelen en milieukwaliteitsdoelen: de provincie (Provinciaal Milieubeleidskader). Volgens een recente brief van G.S. aan P.S. heeft G.S. samen met de E&E partners de opgave om de strategische doelen van het milieubeleid voor de Eemsdelta uit werken voor eind 2013. Daarbij hebben partijen de ruimte om in gezamenlijke dialoog te onderzoeken hoe de doelen het beste gerealiseerd kunnen worden. Als de partners de opdracht goed uitwerken dan kan dat resultaat worden opgenomen als tactisch/operationeel kader voor de Eemsdelta. De uitwerking door de E&E partners is (onderdeel van) complex vraagstuk 1 in dit werkplan.
- verbeteren ketensamenwerking: GSP en SBE maken samen met de NOM hiervoor een masterplan utilities. De bestaande werkgroep 4 bedrijvigheid is hierbij betrokken.
- duurzame Eemsdeltaregio: Hier wordt vorm aan gegeven via het project Eemsdelta Green (EDG).
- Acquisitieoverleg Eemsdelta: De overheden voeren samen met de NOM de 1 loket aanpak uit. Dit loopt al en krijgt organisatorisch vorm onder de vlag van het provinciale milieudomein. Afspraken over afstemming en mogelijke samenwerking met NMO's vonden en vinden vooralsnog "per activiteit" plaats. Het is de bedoeling de relevante punten uit de Intentieverklaring door te vertalen in het proces van samenwerking bij de 1-Loketaanpak. Hierbij wordt de dialoog gevoerd over bedrijfsvestigingen en de daarbij gehanteerde kaders voor vergunningverlening. Doel is om de gang naar de rechter rond vergunningen te voorkomen.

We stellen voor dat de overige inhoudelijke E&E activiteiten voor 2013 rusten op een drietal pijlers:

- Concrete projecten ("succesnummers"): dit betreft de ontwikkeling en uitvoering van concrete projecten die bijdragen aan versterking van de groene economie, verbetering van het estuarium en/of verbetering van de milieu- en leefkwaliteit.
- Oplossen van complexe vraagstukken door kennisdeling en cocreatie
- Kerntaken E&E ("witte vlekken"). Daarbij onderscheiden we kerntaken waar werkgroepen mee aan de slag gaan en kerntaken waarvoor primair de programmamanager E&E met een voorstel moet komen (uiteraard op basis van overleg met en inbreng vanuit de E&E partners).

Deze pijlers zijn de uitwerking van de realisatiestrategie van E&E:

- het realiseren van een ecologisch en economisch gezonde Eems-Dollard op langere termijn
- morgen beginnen met stappen in de goede richting

Focus op het eerste doel kan remmend werken op het tweede doel. Maar door te snel en ongecoördineerd te beginnen met het tweede doel, raakt het eerste doel uit beeld. Om met die spanning om te gaan hanteren we een toetsingskader. Projecten voor de kortere termijn kunnen worden uitgevoerd als ze:

1. bijdragen aan de economische ontwikkeling
2. bijdragen aan de ecologische ontwikkeling
3. bijdragen aan afname van de milieudruk of zorgen dat die minimaal gelijk blijft

Hieronder worden de inhoudelijke activiteiten voor de drie pijlers uitgewerkt. Wat betreft de inhoud per onderdeel stellen we voor onderstaande teksten als vertrekpunt te nemen en tevens stellen we voor dat de werkgroepen:

- de teksten aanscherpen m.b.t te bereiken resultaat, tussentijdse mijlpalen en inhoud *en dat de trekkers in overleg met de betrokken partijen afspraken maken over de bemensing en ureninzet (voor zover nog niet bekend).*

Voor elke werkgroep is een ambtelijk trekker benoemd die e.e.a. gaat organiseren.

2.1 Oplossen complexe vraagstukken

Er zijn een aantal complexe vraagstukken die dringend om een oplossing vragen. We stellen voor om per vraagstuk een werkgroepje in te stellen dat met een voorstel komt voor de oplossing van het vraagstuk. Minimaal zal er ten opzichte van de Ausgangssituatie een stap vooruit moeten worden gezet. De complexe vraagstukken waarmee we in 2013 aan de slag gaan zijn:

Vraagstuk 1: Hoe houden we voor de langere termijn economische en ecologische ontwikkelingsruimte in de regio Eemdelta? Hoe zorgen we voor een rechtvaardige verdeling daarvan, ook met de Duitse burenen?

Doel: bepalen van maatregelen en/of aanpak voor behoud en benutting van economische en ecologische ontwikkelingsruimte waarbij duurzaamheid zo optimaal mogelijk wordt doorgevoerd. Dit is een uitwerking van de strategische doelen die m.b.t. milieukwaliteit en emissies in het provinciaal milieubeleidskader geformuleerd zullen worden. De uitwerking doen we als onderdeel van de ontwikkeling van bestemmingsplannen+ voor Oosterhorn en de Eemshaven in het kader van de Crisis- en herstelwet.

Inhoud: Als we de beschikbare hectares bedrijventerrein gaan ontwikkelen met types bedrijvigheid die op grond van de bestemmingsplannen mogelijk zijn dan lijkt het erop dat we vroeger of later vastlopen op de grenzen van natuur en milieu en in het bijzonder van de (Europese) regelgeving op dat gebied. Concreet is dat al gebeurd bij het bestemmingsplan Oosterhorn. Als we ook rekening houden met soortgelijke ambities in Duitsland wordt het probleem nog nijpender. Een oplossing per bedrijventerrein lijkt maar beperkt soelaas te bieden en voor een beperkte termijn. De Crisis- en herstelwet biedt mogelijkheden voor een gebiedsgerichte aanpak waarbij milieu en ruimte beter op elkaar afgestemd en geïntegreerd kunnen worden, waarbij bijvoorbeeld tijdelijk van milieunormen kan worden afgeweken, vereenvoudigde procedures gebruikt kunnen worden en er experimenteeruimte komt. In dat kader gaan we bestemmingsplannen+ opstellen.

Planning: de werkgroep levert een voorstel op voor eind 2013 als uitwerking van het provinciale milieubeleidskader en levert input voor de op te stellen bestemmingsplannen+ in het kader van de Crisis- en herstelwet.

Ambtelijke werkgroep: Hans van Hilten (provincie Groningen); Yvette Oostelbos, (GSP), Boris Pents (NMF), Patrick Brouns (SBE); Herwin Prins (SGL), Jan Paul van den Berg (gemeente Eemsmund); Ingrid Wijngaarde (gemeente Delfzijl); H. Weijer (ministerie EZ/I&M); Martin van der Veen en Marjan Bolt (provincie Groningen); Peter Prins (LTO)

Vraagstuk 2: Kunnen we in de geest van de E&E werkwijze werken aan verbetering van de kwaliteit van het estuarium parallel aan de verdieping van de vaargeul naar de Eemshaven, zodanig dat de verdieping van de vaargeul naar de Eemshaven door kan gaan zonder in juridische procedures te belanden.

Doel: voorbereiden van een of meer bijeenkomsten om een oplossing uit te werken die tot doel heeft dat parallel of tegelijkertijd met verdieping van de vaargeul verbetermaatregelen voor de ecologische kwaliteit van het estuarium en/of het Eemsdeltagebied worden uitgevoerd.

Inhoud: De werkgroep bereid een eerste onderhandelingsvoorstel voor het 'directeurenoverleg' van oktober voor. Dat overleg wordt benut om overeenstemming te krijgen tussen de betrokken partijen over de verbetermaatregelen en de vaargeulverdieping. Input voor het onderhandelingsvoorstel zijn onder meer maatregelen die door het PRW in de vorm van een 'quick en dirty' agenda voor 1 september wordt opgesteld, en maatregelen die worden ontwikkeld in het kader van de opstelling van het waterbeheerplannen Kaderrichtlijn Water door RWS.

Planning: voorstel in najaar 2013 afronden en de uitkomst van het overleg bekrachtigen in het bestuurlijk platform E&E voor eind 2013.

Ambtelijke werkgroep: Programmamanager E&E (Hans van Hilten totdat de onafhankelijke programmamanager is benoemd; projectleider); Esther Kuppen (NMO's); Monique van den Dungen(GSP); David Kooistra (provincie); Dick As (RWS); M.Datema/B. Schoon (ministerie EZ) en evt. overige key stakeholders

2.2. E&E kerntaken ("witte vlekken")

We zien op grond van de intentieverklaring een aantal kerntaken die niet al door andere projecten of organisaties worden ingevuld. Per kerntaak stellen we een werkgroep in die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de kerntaak.

Kerntaak 1: Opstellen maatregelenplan ecologische verbetering Eems-Dollard estuarium

Doel: aanleveren breed gedragen maatregelenpakket in het IMPproces

Inhoud: Het PRW heeft aangeboden het maatregelenplan met betrokkenheid van de E&E partners uit te voeren. Daarbij worden ruwweg de volgende stappen gezet:

1. van groslijst van mogelijke maatregelen naar een selectie van kansrijke maatregelen ("shortlist").
2. verder uitwerken en analyseren van de shortlist maatregelen. Resulteert in een pakket van maatregelen die effectief bijdragen aan verbetering van het estuarium, en die technisch en financieel zijn getoetst en onderbouwd. In deze fase analyseert RWS beoogde verbeteringsmaatregelen voor natuur en waterkwaliteit en bepaalt de effectiviteit daarvan met een hydrodynamisch model. Op basis daarvan kan gekomen worden tot een voorselectie van maatregelen die dan in 2014 verder uitgewerkt moeten worden. Dit project loopt vooruit op en sluit aan bij het project "KRW-verkenning Slibhuishouding Eems-Dollard" dat RWS heeft uitbesteed aan Deltares en Imares.
3. Opleveren ontwikkelagenda en die inbrengen in het IMPproces.

Planning: voorstel in najaar 2013 inhoudelijk afronden en bestuurlijk vaststellen in het bestuurlijk platform E&E voor eind 2013

Ambtelijke werkgroep: Marja van Schie (trekker namens PRW); Patrick Brouns (SBE); Ellen Farwick, Herman Sieben, Lenze Hofstee en Klaas Laansma (NMO's), David Kooistra (provincie Groningen); ... (GSP);(gemeenten); ... (waterschappen)

Kerntaak 2: *Ontwikkelen/opzetten systematiek monitoring.*

Doel: inrichten integrale Eemsdeltamonitor. Dit hangt nauw samen met het complexe vraagstuk 1.

Inhoud: Er wordt door bedrijven en door overheden wel gemonitord maar veelal fragmentarisch en/of op ad hoc basis. Daardoor is het lastig te bepalen of we voortgang boeken met de doelstelling om te komen tot een beter woon- en leefmilieu. Tevens kunnen we te weinig sturing geven aan de invulling van de economische ontwikkelingsruimte als we niet goed weten hoe de kwaliteit zich ontwikkelt. De werkgroep wordt gevraagd om een voorstel uit te werken hoe we de monitoring kunnen inrichten als voorbeeldproject van het project WALTER. Daarbij kan ze voortborduren op het emissiejaarverslag en het duurzaamheidsverslag 2012.

Planning: starten na publicatie genoemde verslagen; afronden voorstel voor eind 2013

Ambtelijke werkgroep: Katja Philippart projectleider WALTER (onder voorbehoud); Herman Brinkman (provincie); ...Roelof Eilders (gemeente Oldambt); Patrick Brouns (SBE); ... (GSP); Martijn de Jong en Boris Pents (NMO's); ... (DEALgemeenten); ... (LTO?)

Kerntaak 3: genereren van middelen

Doel: uitwerken financieringsstrategie voor verbetering van het estuarium (korte en lange termijn maatregelen) en milieuprojecten.

Inhoud: de programmamanager E&E werkt voorstel voor maatwerk financieringsafspraken met bedrijven en bijdragen overheden en maatschappelijke organisaties uit. Hij doet dat door de E&E partners daarbij te betrekken en stemt het af met de financieringsstrategie voor totale Eemsdeltaprogramma die als onderdeel van een op te stellen uitvoeringsprogramma in 2013 wordt uitgewerkt.

Planning: voorstel afronden in najaar en bestuurlijk vaststellen eind van het jaar. Mocht sneller mogelijk/nodig zijn i.v.m. samenhang met genoemd uitvoeringsprogramma Eemsdelta dan de planning bijstellen.

Kerntaak 4: opstellen samenwerkingsovereenkomst

Op basis van de resultaten van de uitvoering van dit programma en het borgen van wie wat uitvoert en betaalt voor het werkprogramma van de komende jaren komt de programmamanager in de loop van 2013 ofwel met een voorstel voor de samenwerkingsovereenkomst ofwel met een voorstel hoe uitvoering van het E&E programma regulier onderdeel kan zijn van het totale uitvoeringsprogramma Eemsdelta en de daaraan verbonden organisatiestructuur.

2.3. Concrete projecten

Om concrete resultaten te kunnen laten zien van de E&E werkwijze is het goed om een aantal projecten uit te voeren. We stellen voor dat een werkgroepje hiervoor een Waddenfonds aanvraag ontwikkelt. Het kan gaan om (pilot)projecten die uitvoering geven aan de hoofddoelen van E&E.

Doel: uitwerken en uitvoeren van een x aantal concrete projecten

Inhoud: het moet gaan om projecten waarvoor de uitvoering kan starten in 2013 of 2014 en die dus voor die tijd obstakelvrij moeten zijn of worden gemaakt. Voor projecten die bijdragen aan verbetering van het estuarium kunnen ondermeer de documenten van het Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW) worden benut en de resultaten van het onderzoek van bureau Stroming (i.o.v. van de Waddenvereniging en Stichting het Groninger Landschap). Van de werkgroep wordt gevraagd projecten voor natuurverbetering op te leveren met het karakter van geen spijtmaatregelen. Dit zijn maatregelen die de regio zelf kan uitvoeren en die bijdragen aan verbetering van het estuarium. We streven naar combinatie van natuurverbetermaatregelen met geen spijt maatregelen voor klimaatadaptatie; Voor economische projecten kunnen projecten van EDG (inclusief landbouw) worden benut. Dat geldt ook voor milieuprojecten van bedrijven.

Planning: De Waddenfonds aanvraag moet voor eind 2013 ingediend kunnen worden.

Ambtelijke werkgroep: Hein Sas (Projectleider namens PRW); Herwin Prins (SGL); Gert Jan Smits (NM); Gerlof Hotsma (EDG) en David Kooistra (Provincie). Voor nauwe afstemming op het Waddenfonds moeten Dick Gerlach en Dirk Koppert (provincie Groningen) bij de opstelling van de Waddenfonds aanvraag worden betrokken om er voor te zorgen dat de aanvraag goed aansluit bij de voorwaarden van het Waddenfonds.

3. Fasering van uitvoering van het werkplan

We streven naar concrete resultaten voor het eind van 2013, maar omdat de start later is geworden dan oorspronkelijk de bedoeling was kan uitvoering van de werkzaamheden in de praktijk gaan doorlopen in 2014. Voor het eind van het jaar komen de projectleiders met een voorstel of aanpassing van de planning nodig is.

Planning 2013:

1. Waddenfonds aanvraag:	start medio april; afronden voor eind 2013
2. benutten ontwikkelingsruimte irt duurzaamheid:	start medio april; afronden eind 2013
3. vaargeulverdiepen combineren met verbeteringsmaatregelen:	start medio april; afronden eind 2013
4. PRW maatregelenplan	start medio april; afronden eind 2013
5. Monitoring	start na zomer; afronden eind 2013
6. uitwerken financieringsstrategie	start na zomer; afronden eind 2013
7. samenwerkingsovereenkomst of?	Start najaar; afronden eind 2013